

ЗВЕРДАТ

Дав Захеров подно је издавачком прелазећу ПРОСВЕТА свој превод че српски језик Пушкинове драмске поеме ГОСТ ОД КАМЕНА.

Опет превод у стиховима, и превод драмског спева, и превод текста великог пешника, и пред тим трима капитенским тековима опет питење језика и звучних суштина, и питење темперамента и стила. Али с друге стране поједи таквих избора и покушаја у преводној књижевности значи културну тежњу навише у сасвим одређеном смислу.

Дав Захеров Рус превео је на српски језик Пушкинову драмску поему, боље речи на ту драму КАМЕННИ ГОСТ. Другим речима то је мада драме на познату класичну тему обрађену колико да пјевачемо француску тему, обрађену од пјевача ~~и пјевача~~. Молима од Енглеза Вајрона ил Френчуз Молијера обрађену под директним насловом ДОН ХУАН^и Кол Пушкина је мада драма све-лене на четири сасвим кратке сцене, и приказује последњу љубавну комедију ју-некој ~~и~~ ~~и~~ пропаст лон дуана који је у ствари бесмртан. ГОСТ ОД КАМЕНА то је статуа надгробна, пјеваче лон Алавре ~~који је умро~~ лон дуан Алавре командора по рвигу која је убио лон Хуан Шпанец и он ати не историски лон дуан од Аустрије, јунак у ~~и~~ битци кој десант победник над Турцима него просто лон Хуан необично човек ~~кој~~ по ~~и~~ разну гласу или по некој вечно примамљивој симби карактера поза човек бесмртно зајимајив. лон Хуан ће успети, ~~и~~ по чинији опет бесмртно драмске своје еротике, да придобије управо залуди унизу толиких жена и да војска и тужну саводневно на гробу мужа узакану уловишу лон Алавре, лон Јану. Познаваје лон Хуан опет по својој неиспрпно зајимајивој фантазији пјеваше статуу мужа уловичина и своје жртве у кућу дона Ана на врсту љубавног саставка у троје, уверен да је командор према речима Пушкина:

.....човек разумни,
и верно присмирил с теж пор кад умер.

~~Дакле~~: човек разуман и зацело се и смирио пошто је умро. Као што је познато, распет време је у моретном императиву. Све ~~и~~ ~~и~~ пролазном свету само знак само симбол, што би рекао Гете, и баш то је гарантија равнотежи и морату.

На дрзак дон Хуанов позива статута званичне главом потврдно: доби ће. Гост од камене не засића и лође, и изваже запрепушћење и кол дон Хуана. Гост и проговори, затрви руку да му прими дон Хуан, овај поносит шпански племић, пружа руку, и кроз камени стисак осети да му је дошао крај. у тај час се отвори земљац дон Хуан пропадне заједно са камандором од камена.

Кад доле до разговоре о овој мачој драми, о њој у оригиналној у преводу, среједно има да се пред тим врло престим, необично простијим текстом узме не ум треје: дон Хуан Пушкин и у нашем случају преводитељ, дон Хуана издавајмо и помињамо тично, одвојено и од пушкина, јер тако мора бити, јер дон Хуана није измишљио ни створио Пушкин. дон Хуан као Фауст као дон Кихот као Емануил као Ученспигел као Парсифал то је врста и загонетних и импосташких, утемељених карактера. ~~и~~ те типове створио је народ, темо шпански, темо немачки темо италијански фламенкоски, англо-келтски. Ти карактери то су типови света, они не старе, не излазе из моде, не слабе као егзистенције. Са школом и без школе, знају за њих сви стајани народ, њима проде, у се по истарима, и по књижевном за научне књиге. Ти типови, то су тано моћни симболи да провоцирају највеће песнике и највеће музичаре. да останемо само при дон Хуану: сем песника које смо новечи компоновао је о дон Хуану струну оперу Моцарт, познати, због чијега на италијанском језику, као дон Ђованни; из ~~које~~ либрета је Пушкин узео мото за свој драмски спев. Написати дон Хуана компоновати га преводити стихове о њему, текак је посвој јер у сва три случаја имамо испод уметничке обраде, нешто што је и фентастична, тичност и жив човек, ужесно жив, кога треба савлађивати, притегајући му се. Тотико о дон Хуану.

Пушкина су провоцирали да напише овој драмски спев, и дон Хуан сам и Моцартова музичка обрада ~~која~~ типа и легенде. Пушкин је познат као лирски песник у првом реду. да је живео дуже од тридесет година, ~~које~~ постоео би, вероватно, најпрослављенији као драмски песник руске националне и историјске драме. Пререда ~~која~~ руских скаских, драмских је прерада. Лирика његове поезије, темо где је најјача и то је у ораховој љусци драме. Репитимо Бронзани јахач, још један камени или ако хоћете, метални гост, и ужесно снажан симбол. Та песма оправдају чистоту инспирације, ефект и подлога и једну српску, и то је

остава у читаоцу епсомуто потрес и јазу од време. И под тим утижком, читачи
би рискујао суд да се та песма не да пренеси, ако не чујемо руску реч и
не би могао да чује /~~пушкин~~ нема онога гласа Петра Великога који ~~изазива~~ страхопено-
вање и дивљење. Пушкин је увек радио најозбиљније, ланце не најтешки начин: у ти-
рани остваријао времске ефекте, у времи се ограничавао на крејак склетост, неколи-
ко ситуација, стике или сцена, са залатком да време снага и емотивност буду ~~се~~
сасијени као ветре у метку. И још разграниче уметничко и смисло увек је код Пуш-
кина у субличном моралном анкорду ~~у~~ је његова романтика. Седите се Борис Годунов
Пикова дама, Марта и Савиерија, ако и Дон Кихот. Борис Годунов и Пикова дама
играју се ~~не~~ позорници и певају у опери, Дон Кихот је сумиш кратак за једно и
друго, али они четири мале сцене запларнога ~~стила~~ стиле постављају на
ноге око шест оквирних типова, одржавају емотивни интензитет без изјасава-
ња, носе животну истину бесмртнога в.хуанскога типа. Пушкин је привлачео ро-
мантике за коју гарантује бесмртни тип, колико романтичнији толико реалан. Пушкин
није имао романтички стил, али је имао ~~да~~ романтички начин да се по једном стиху
хом, чак једном речју драматизује личност морал, чак и истину. Ако је у Борису
Годунову написаво монолог Јурака, то је вредност и историја снага за читељ чин.
Романских напомена једна има код њега, као код старијих Грка, као угљавном и код
Шекспира. Седам се, у Ленепиром позоришту, ~~у~~ списковимизму: Једна стена,
један гроб, једно ждрело пила, један олтар, и, ако може да се избаци, један престо.
Пушкинов Борис Годунов још је простији, искака је долуше ~~и~~ предидно опремала ту
врему, али у другим земљама смо је гледали и слушали много простије. Пушкин се
радио језгронит, кратак, (зато је избора и двобој) није водио велике фразе за
истине. Јак визионар, знао је да се истине неутварђују са помном, не уокамравају;
истина ида да је истине нема крај. Пушкин није марио ~~да~~ за потумен, него за
одређен правни илаже. У лој дувну, па две три странине, имамо по пет времских па-
ртерафа, сваки са другим и другим ефектом чињеничних ситуација. Када у једној ра-
чи, на психолошка него драмске карактеристике. У постедњем дијалогу се хана Дон
Кихот изводи још последњи своју позу и моралну закрилију, говори о алу гласу
који иде за њим, и смекшев среће хана ~~ане~~ скрушењем. Пушкин ће ~~да~~ ту у екстрем-
ној краткоти, једном речју, оквирисавши јак интелект хану Кихоту ~~и~~ дозвупу ~~који~~

изгнанореном изразном речју "можда" скретајући постепеност типа који је се
својим шинтамом одирати и избегавати. Дон Хуан Хуан:

.....О дона Ани!
можда бих может, не совсем неправа,
На совести устали много зла,
могу је может таготеат.

Дајке: О дона Ани, што се прича, можда и није — сасамо зекно; на уморној са-
вести много зла, можда и притиска. Уморне совести, чујете ли? Реч у —
— совести није одлучна ни нова, совест је у пушкинској првиједно од главних
акта само су разне његова улоге. У Борису Годунову има штофе за категорички
императив; се осуђује, самосуђује по кантовски: И бадан је онај коме совест
није чиста. Савим по кантовски, баш као и у нашој народној песми Либоја Јакшића:
Влае ти је изгубити главу него своју огремити луку — то је совест, нама Бога, него
је Бог категорички императив у човеку, човек самоме себи моретно одговорен.
Дон Хуан друкчије. Човек који је саса у порочним жељама и капризима, за које
немајућа тај човек може имати само уморну совест. Совест истразива, совест у
службени поза и театра, совест која не смее умрети, јер мора у дон-хуаништини суде-
зовати злочине, злочине, злочине, уморна совест. Године, Будни, Вечери.

Зашто понедом преноде Дана Захарова, колико о дон Хуану, и ток-
лико о Пушкину. Зашто је дон Хуан дон Хуан и без Пушкина, а Пушкин ћушкин и
без дон Хуана. Али и их — поезије споји, онда утолико пре јаче по-
стоји она што везује уши гледача, слушача, па и преподавача за тек драме, за
Године, Будни, Вечери, обичаје сећања да тај аутор — Пушкин — наставља и наставља
мелодију тога тока.

Дан Захаров, ус кво преводитељ песника Руса има пред-
ност да Пушкинове стихове, споја и изнутра, барају и осећа и то не ко од нас.
Превод је рађен пажљиво. Река бих да преводилац није гредитељ стихова из при-
роде своје, јер се број слогова спасава колико се игра мотло по живу главу. И
предизвикавају да —
израз иерархије, врло просте стихове Пушкинове — који такви-какви
су проза, па у моменту и тривијалне прозе — преводилац није унек доста тешко да
чује драмски спој комичне и цинизма са коби, од чега је саздана поезија дон-хуан-
ион-хуаништине. Адитивично, узрок за све то лежи неоспорно у српском језику,

који наје метајни језик преводиоца. преводитец наје нагле запада у интелектуалне нетачности за то он зна и суштински добро српски, а и врло прост текст Пушкинов то исказујује. Ипек, Глаголске прилоге српски језик не доти ни у прози, а не трпи их у поезији. Да-да и вши-виши руке наш језик в тако се могу избегти, што се семантике и стиле тиче. Није ли Максим Горки протестовао чак у руском језику против тих облика и казао, у великој доста се тим шчи? Што је зна се, као реч назива за ~~се~~ националну руску чорбу. Јеркају се српски и трајни глаголи. Ред речи је понекад Чешевшто иницијан. Пренос реченичног смисла из стиха у нередни стих понекад је лисконексија. Као редовито кад се преводи не на четврти језик, и овај преводитец је не једно два места узетео у илиометрији чију иницију не осећа доста. Идиоматски, домећи ~~изрази~~ изрази привлаче, али су опасни. Иако није домаћин у туђем језику. Преводитец не туђ језик, то је увек помало снобизам, а свакако увек улога. Можда извежбана улога, или улога ~~две~~ Захаров. Као сви Руси добро пени улоге, и сваког труда ~~јесе~~ може учинити услугу нашој преводној књижевности. Референт је читав ред по ред оригинал и превод ~~јесе~~ и избележио нестимично сигнале. У смислу тих сигнала преводитец ће, из себе и преме себи, мочи још поправити своју верзију. молити бисмо такође да нередна реакција дође у руке референта потпуно чиста. Оно што је макар лелимично брујом смете да се добије непосредан утисак од књичнитета, а без непосредног утиска не паша човек како треба ни Уасј ред а кадо им туђ.

Београд 18 октобар 1949

Сандука Сабурић
Сандука Сабурић